

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (36)

спецвипуск до

*Всеукраїнського актуального мережевого семінару
«Сучасна дошкільна освіта: стратегія, тактика,
виміри змін»*

та

*I-го Регіонального конкурсу есе англійською мовою
“Vinnytsia Thinks English”*

Вінниця – 2021

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 1 (36)

Свідоцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 2 від 18 березня 2021 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2021. – Випуск 1(36). – 160с.

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

Концептуальні засади програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей.	
ЖУРБА К. О.	5
Формування креативної компетентності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного освітнього простору. ЗАСИПКІНА Л.А.	10
Готовність до інноваційної діяльності як складова професійної компетентності сучасного вихователя. РУДА Т. В.	13
Організація дистанційного навчання на факультеті дошкільної освіти та музичного мистецтва. ФЕДЧИШИНА Т.Л.	16
Підготовка майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до реалізації інтерактивних технологій в інклюзивному освітньому середовищі. ТОКАР Л. П.	21
Психологічна компетентність майбутнього вихователя як складова його педагогічної майстерності. КЛИМЕНКО О. Ф.	26
Формування інклюзивної компетентності майбутнього вчителя початкових класів при вивченні педагогічних дисциплін. ЛУЦИНКЕВИЧ Л. А.	30
Наступність у роботі ЗДО та початкової школи як передумова якісної неперервної освіти. МИХАЙЛИШИН Р. Р.	35
Виховна робота в закладі вищої освіти як умова професійної підготовки майбутніх вихователів. ПІСОЦЬКА Л.С.	41
Модель організації здоров'язберігаючого навчально-виховного процесу в сучасному закладі дошкільної освіти. РАТОВСЬКА Г.Ф.	45
Психологічні особливості адаптації дітей з особливими освітніми потребами до умов закладу дошкільної освіти. СЛИЗЬКОУХА О.О.	49
Художня література як важливий засіб виховного впливу на особистість дитини дошкільного віку. СЕРГЄЄВА З. П.	52
Використання елементів ейдетики в роботі з дітьми шестирічного віку. РЕМЕНЯК Т.С.	56
Інноваційні технології в ознайомленні дітей дошкільного віку з художньою літературою. ПАСІКОВА Н.І.	60
Використання інноваційних оздоровчих технологій в закладах дошкільної освіти. ПАВЛЮК Л.П.	67
Мистецько-педагогічний потенціал музики в системі дошкільної освіти України. МАЗУР А. М.	70
Психологічна рівновага батьків – як запорука успішного виховання дітей в умовах пандемії. БЕВЗ В.В.	74
Організація роботи з обдарованими дітьми в закладі дошкільної освіти. БОРАК Н.А.	78
STREAM-освіта у сучасному дошкіллі. ВОЙТЕНКО О.М.	82
Формування професійного іміджу музичного керівника закладу дошкільної освіти. ГАВРИЛЮК О. А.	85
Формування природничої компетентності у дітей дошкільного віку в контексті творчої спадщини Василя Сухомлинського. ДРАЧЕНКО В.В.	88

Застосування інтерактивних методів у професійній діяльності педагога ЗДО на засадах концепції НУШ. ЗАГРИЗЛА В. В.	92
Розвиток музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної виразності. КАСЬКО Т.В.	96
Умови організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти. СОРОЧАН М.П.	99
Музично-дидактичні ігри як засіб розвитку сенсорних здібностей. БОГОЦЬКА В.М.	103
Виклики часу: нові ролі викладача ВНЗ –коуч, тьютор, фасилітатор. ТАРАШЕВСЬКА О.В.	106
Креативність– складова фахової підготовки майбутніх учителів. ТВЕРДОХЛІБ Н. В.	109
Методика викладання образотворчого мистецтва в контексті підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. ХОМІЦЬКА Н.М.	112
Формування професійної самосвідомості майбутнього вихователя як умова його професіоналізації. ЦІСАР І. В.	114

ЕСТЕТИЧНЕ, ПРАВОВЕ ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО МАЙБУТНЬОГО КРАЇНИ

Музичне заняття – головна форма навчання і формування художньої майстерності. КАЛАШНЮК Є.Й.	118
Формування національної самосвідомості студентів засобами української народної пісенної культури. МАЗУР А. М.	123
Удосконалення фізичної підготовленості здобувачів освіти навчальних закладів ДСНС України засобами гирьового спорту. КРАСУЦЬКИЙ В. М., ОСАДЧУК О. Ю., ПАЛАМАРЧУК Ю. Г.	127
Право на освіту у сучасному вимірі. ПЛОТИЦЬКА Ю.П.	132
Успіхи та досягнення легкоатлетів вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу. ПРИСЯЖНЮК Д.С. КОВІНЬКО М.С.	135

ВІДОМІ ІМЕНА 138

Баснописець И.А. Крылов. Мораль и дидактика. **МЕЛЬНИК Т.Н., КИСЕЛЁВ Д.Л.**

ШКОЛА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Методика використання інформаційних технологій на уроках з основ здоров'я в 4 класі. БОГДАНА ДЗЮБЕНКО	141
Розвиток спритності дітей шкільного віку засобами дзюдо. УЛЯНА КІСІЛЬ	145
Використання інформаційних технологій навчання на уроках математики в початкових класах. ДІАНА МУДРАК	148
Музикознавчі аспекти використання творів Л.В. Бетховена на уроках музичного мистецтва в початкових класах. АНАСТАСІЯ ХАРЧУК	151
І-Й РЕГІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ “VINNYTSIA THINKS ENGLISH”	155
ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ СТАТЕЙ	

**РОЗВИТОК МУЗИЧНО-СЕНСОРНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ**

УДК 373.2.091.33 – 027.22:78

КАСЬКО Т.В.

викладач спеціальних музичних дисциплін

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

The article considers the theoretical foundations of the problem of formation of musical and sensory abilities of preschool children by means of musical expression. The definitive analysis of the concepts "musical abilities", "musical-sensory abilities", "means of musical expression" is carried out. The essence of the concept of "musical abilities" as individual psychological properties of the personality of a preschool child is defined. The definition of musical-sensory abilities is given and the classification of means of musical expression of preschool children is covered.

Key words: *musical abilities, musical-sensory abilities, means of musical expression.*

Постановка проблеми (актуальність). Дошкільна освіта в Україні є обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти.

Метою дошкільної освіти є забезпечення цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і музично-творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок.

Музичне виховання в ЗДО займає надвагоме місце, завдячуючи її безпосередньому комплексному впливу на свідомість, волю, почуття людини. Залучення до музики дитину вводить її у світ хвилюючих та радісних переживань, відкриває їй шлях до прекрасного, естетичного освоєння життя в доступному їй віку обсязі. Для того, щоб відкрити перед малюками двері в музичний світ, потрібно, перш за все, розвинути у них музичні здібності, які в подальшому дозволять їм успішно проявити себе в музично-естетичній діяльності.

Тому, проблема розвитку музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної виразності є досить актуальною і малодослідженою.

Аналіз наукових досліджень. Як в Україні, так і за кордоном проблема розвитку музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку привертає увагу представників різних галузей знань: психологів, педагогів-музикантів, музикознавців, філософів та інших.

Аналіз педагогічної літератури з питань музичного виховання дітей дошкільного віку (Н. Ветлугіна, І. Держинська, С. Шоломович, Т. Вовчанська, Л. Комісарова) дозволяє зробити висновок про необхідність формування музичного сприйняття дітей, починаючи з дошкільного віку.

Музично-сенсорний розвиток дитини відбувається найуспішніше при спеціально організованому вихованні та навчанні. Засвоєння дошкільнятами способів сенсорних дій при правильній їх організації призводить до активізації музичного переживання.

Сенсорне виховання передбачає завдання: формувати слухову увагу дітей; привчати їх вслухатися в різноманітні гармонійні звукові поєднання; вловлювати зміну контрастних і подібних звукових співвідношень; навчати способам обстеження музичного звучання; розвивати музично-сенсорні здібності. У

результаті сенсорного досвіду діти набувають конкретні уявлення про музичні явища.

Вагомий внесок в дослідження сутності та структури розвитку музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної виразності зробили: О. Апраксіна, Б. Асаф'єв, Н. Ветлугіна, Л. Виготський, Л. Дмитрієва, Д. Кабалевський, О. Радіонова, О. Ростовський, М. Румер, Г. Тарасов, Б. Теплов, та інші [6].

Мета статті полягає у висвітленні теоретичних положень розвитку музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної виразності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реформа системи освіти, яка стосується і дошкільних закладів, пропонує розвиток творчості дитини, як одну із пріоритетних задач. Без її вирішення неможливо виконати головні завдання дошкільної освіти, розроблені у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні – формування базиса особистої культури дитини через відкриття її світогляду у цілому і різнобічному.

Серед проблем сьогодення, пов'язаних із музичним мистецтвом, музичним вихованням зокрема, педагогів-новаторів хвилює проблема виявлення і розвитку музичних здібностей, музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку. Кожна дитина ще в утробі матері має певні задатки і нахили. Все закладене в дітях повинно бути вчасно виявлене й вирощене, на це націлює педагогів сучасна психолого-педагогічна наука, тільки тоді природні дані зможуть проявитися у здібностях до того чи іншого виду діяльності.

Так О. Петровський вважає, що «здібності» – це індивідуальні особливості інтелектуальної, емоційно-вольової сфери психіки, що виступають суб'єктивними

умовами успішного виконання будь-якої діяльності [4, с. 227].

За Б. Тепловим, здібності розглядаються як індивідуальні властивості особистості, які являються умовами успішного виконання будь-якої однієї діяльності, або декількох [3, с. 408].

А. Ковальов розглядає «здібності» як синтез властивостей людської діяльності, що відповідає вимогам і забезпечує великі досягнення в ній [2].

За твердженням фахівців, дошкільний вік – сензитивний період для формування музично-сенсорних здібностей та опанування засобів музичної виразності. Всі діти від природи музичні. Про це необхідно знати і пам'ятати кожному дорослому. Від нього й тільки від нього залежить, яким стане надалі дитина, як він чи вона зможе розпорядитися своїм природним даром.

Під музично-сенсорними здібностями розуміється не тільки якість сприйняття, що дозволяє дитині розрізняти окремі компоненти музичних звуків: висоту, тембр, тривалість, силу. Передбачається, що до структури цих здібностей входить якість активного вслухання,

музикування, «обстеження» дітьми музичних звуків у їх виразних відносинах, наочно-дієве ознайомлення із засобами музичної виразності. Сучасне розуміння сутності сенсорного розвитку формується в комплексному підході взаємодії музичного сприйняття, слухових відчуттів і уявлень, діючи одночасно на зорову, слухову і рухову активність, тим самим, сприяючи музичного розвитку в цілому [1, с.30].

Музично-сенсорні здібності — це індивідуально-психологічні властивості особистості, що є передумовою успішного виконання музичної діяльності.

Професор Б. Теплов визначив такі основні музичні здібності:

1. Ладо-тональне відчуття, тобто здатність емоційно розрізняти ладові функції звуків мелодії. Цю якість можна назвати емоційним компонентом музичного слуху.

2. Здатність до слухового уявлення, тобто довільне користування слуховими уявленнями, що відображають звуковисотний рух. Це слуховий компонент музичного слуху.

3. Музично-ритмічне почуття, тобто почуття емоційної виразності музичного ритму і його точне відтворення [3, с.345].

На сьогоднішній час формуванню музично-сенсорних здібностей дітей приділяється досить мало уваги. А між тим, дослідження таких відомих вчених і педагогів, як Л. Виготський, Б. Теплов, О. Радинова доводять можливість і необхідність формування пам'яті, уяви, мислення, здібностей у всіх дітей без винятку. Предметом дослідження послужили спеціально організовані музичні заняття, в яких музично - дидактичні ігри та посібники були провідним видом діяльності. Виходячи з цього об'єкт дослідження – використання наочно - слухових і наочно - зорових методів у поєднанні зі словесними, як найбільш ефективних у музично - сенсорному розвитку дошкільників.

На жаль, робота з музично - сенсорного виховання в дошкільних установах організовується не завжди на належному рівні. Очевидно, це пояснюється недоліком матеріальної бази, відсутністю в торговельній мережі готових музично - дидактичних посібників [5, с.192].

На наш погляд, «музично-сенсорні здібності» і «засоби музичної виразності» мають тісний зв'язок між собою. Це дві

складові єдиного цілого, які гармонійно доповнюють одна одну.

До засобів музичної виразності належать: Мелодія (плавна, уривчаста, стрибаюча тощо);

Ритм (рівномірний, спокійний, чіткий);

Пауза (довга, коротка);

Акцент (легкий, сильний);

Гармонія (світла, темна, різка, м'яка, напружена);

Інтонація (питальна, стверджувальна, спокійна, ласкава, грізна, тривожна);

Лад (мажорний, мінорний);

Темп (швидкий, повільний, спокійний, помірний, жвавий тощо);

Динаміка (тихо, голосно, підсилюючи, затихаючи, неголосно);

Регістр (високий, низький, середній);

Тембр (різке забарвлення звуку - світлий, темний, дзвінкий тощо).

Процес розвитку музично-сенсорних здібностей та засобів музичної виразності у всіх дітей без винятку не пройде безслідно для їх подальшого музичного, інтелектуального розвитку і для розуміння музичного мистецтва, як цілісного духовного світу.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Таким чином, музично-сенсорні здібності – це індивідуально-психологічні властивості особистості, що є передумовою успішного виконання музичної діяльності. У ході висвітлення проблеми розвитку музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної виразності ми дійшли висновку про те, що досить перспективним є розгляд даної проблеми в ракурсі ігрової діяльності, зокрема, розвиток музично-сенсорних здібностей дошкільників засобами музично-дидактичних ігор.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Барило С. (2017). Конспекти лекцій з методики музичного виховання дошкільників, (30).
2. Ковалев А., Мясищев В. (1960). Психологические особенности человека. Москва, (246)
3. Теплов Б. (1947). Психология музыкальных способностей. М.: Музыка.
4. Петровський А. (ред.) (1985). Краткий психологический словарь. М., (425).
5. Поддяков Н. (ред.) (1981). Сенсорне виховання в дитячому садку: Посібник для вихователів, (192).
6. Стефіна Н. (2017) Розвиток музичних здібностей – педагогічна умова формування музичної культури особистості молодшого школяра. (Наукові записки), випуск 157.

Стаття надійшла до редакції

18 листопада 2020

**УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

УДК 373.22.043.2 – 056.2\3

СОРОЧАН М.П.

аспірантка кафедри інноваційних та інформаційних технологій

Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського

The scientific article is devoted to the theoretical substantiation of conditions of the organization of inclusive education of preschool children who need correction of psychophysical development. The article characterizes the leading principles of inclusive education, the main components of the model of inclusive education, which include both theoretical, practical approach and research direction. They also point to the problem of professional training of teachers to work with children with special educational needs, which is almost a priority when creating an inclusive educational space.

Key words: *condition; inclusive education; preschooler, requiring correction psychophysical development.*

Актуальність. Реформування національної системи освіти, що нині відбувається в Україні спричинене входженням у світове співтовариство, зумовило зміну відношення суспільства до проблем навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Актуальною проблемою розвитку сучасної системи освіти є *інклюзивна освіта*, яка передбачає спільне перебування дітей із різними психофізичними порушеннями та їх

здоровими однолітками. Однак, як свідчить практика, у нашій державі інклюзивна освіта має переважно стихійний характер, тому потребує розробки науково-теоретичних основ її складових, зокрема у дошкільлі, яке є її початковою ланкою. Адже саме у дошкільному віці закладаються передумови майбутньої навчальної діяльності дитини, яка активно оволодіває культурними навичками та здібностями, відбувається